

Een koude winter

Nog één nacht zo'n vorst en we kunnen oversteken! De Franse generaal wreef in zijn handen om twee redenen. Hij had het vreselijk koud, maar hij was ook heel gelukkig. Het was 9 januari 1795.

De generaal stond met zijn Franse en Nederlandse soldaten voor de Nederlandse rivier de Lek. Bruggen waren er toen nog niet: daarvoor was de rivier te breed. Alleen als de Lek bevroor, kon de generaal met zijn troepen oversteken. Zijn wens kwam uit: het bleef vriezen. Niets kon de verovering van Nederland nog tegenhouden.

Wat was de reden dat Franse troepen Nederland binnentrokken? En wat vonden de Nederlanders daar eigenlijk van?

FRANSE TROEPEN TREKKEN OVER DE LEK - 15 JANUARI 1795

Nederland in de tijd van de Franse Revolutie

In de Republiek vonden veel mensen dat de **stadhouder** en regenten te veel macht hadden. Deze **patriotten** bewonderden de Fransen, omdat die tegen de adel in opstand waren gekomen. Zij vroegen de Fransen om hen te helpen bij het verdrijven van de stadhouder.

Dat gebeurde in 1795: de Fransen trokken de Republiek binnen en stadhouder Willem V vluchtte. Nederland heette voortaan de **Bataafse Republiek**.

Net als in Frankrijk werden alle voorrechten van de adel en geestelijkheid afgeschaft. Iedereen was gelijk voor de wet en had gelijke kansen op belangrijke functies in het bestuur. Mannen kregen het recht om volksvertegenwoordigers te kiezen.

Napoleon en de Bataafse Republiek

In 1806 maakte Napoleon zijn broer **Lodewijk** koning van Nederland. Dit was het einde van de Bataafse Republiek. Napoleon verbood alle landen om handel met Engeland te drijven. Voor Nederland was dit zeer nadelig, omdat Nederland aan die handel altijd veel geld had verdiend.

Koning Lodewijk Napoleon steunde de Nederlanders hierin tegen zijn broer. In 1810 zette Napoleon zijn broer daarom af. Nederland was vanaf nu geen apart land meer, maar **onderdeel van Frankrijk**. De handel met Engeland kwam vrijwel stil te liggen.

Om mensen goed te kunnen registreren, moesten alle burgers een **achternaam** opgeven. Op scholen werd Franse les verplicht. Nederland moest steeds meer belasting gaan betalen voor de oorlogen van Napoleon. Veel Nederlandse jongens moesten als dienstplichtig soldaat in Franse dienst.

Vragen & Opdrachten

Een koude winter

Zoek het volgende op:

1. Wat was de naam van de Franse generaal die in 1795 Nederland binnenviel?
2. Het verhaal speelt zich af op 9 januari 1795. Hoeveel dagen duurde het voordat de generaal met zijn troepen de rivier kon oversteken?

Nederland in de tijd van de Franse revolutie

De hoofdvragen van deze paragraaf zijn:

3. Wat was de reden dat de Fransen Nederland binnentrokken?
4. En wat vonden de Nederlanders daar eigenlijk van?

Geef op beide vragen een antwoord.

Napoleon en de Bataafse Republiek

5. Nederland is vanaf 1806 een koninkrijk geweest. Waarom werd het koninkrijk in 1810 weer afgeschaft?
6. Een van de wetten die Napoleon invoerde was dat iedereen een achternaam moest hebben. Bedenk waarom hij dat wilde.

7. Ga naar <http://www.meertens.knaw.nl/nfb/>

- a. Vul je achternaam in
- b. Kijk bij 2007:
  - Hoeveel mensen met jouw achternaam woonden in jouw gemeente?
  - In welke gemeenten wonen de meeste mensen met jouw achternaam? (max. 3)
- c. Kijk bij 1947:
  - Hoeveel mensen met jouw achternaam woonden in jouw provincie?
  - In welke provincie woonden de meeste mensen met jouw achternaam?
- d. Waarom zal jouw voorvader de achternaam hebben gekozen die jij nu draagt?

8. Vanaf de Franse tijd werd bijgehouden wie werd geboren, wie er trouwde en wie er stierf.
  - a. Hoe heet de afdeling van het gemeentehuis waar dit wordt bijgehouden?
  - b. Waar werden dit soort zaken bijgehouden voor de Franse tijd?